

บันทึกการประชุม

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

ครั้งที่ ๒๕๐

วันจันทร์ ที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๐

ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓

กรรมการผู้มาประชุม คือ

๑. นายมีชัย ฤทธิพันธุ์	ประธานกรรมการ
๒. นายสุพจน์ ไชยรุ่ง	รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. นายอภิชาต สุขคานนท์	รองประธานกรรมการ คนที่สอง
๔. นายนรชิต สิงหเสนี	ไมซ์กรรมการ
๕. นางกีระณา สุมาวงศ์	กรรมการ
๖. นางจุรี วิจิตรวาทการ	กรรมการ
๗. นายชาติชาย ณ เชียงใหม่	กรรมการ
๘. นายเรืองชัย ณ นคร	กรรมการ
๙. นายประพันธ์ นัยโภวิท	กรรมการ
๑๐. นายภัทธร คำพิทักษ์	กรรมการ
๑๑. นายภูมิรัตน ทักษิพงศ์	กรรมการ
๑๒. พลตรี วิระ โรจนวนา	กรรมการ
๑๓. นายศุภชัย ยะวะประภาษ	กรรมการ
๑๔. นายอมร วานิชวิวัฒน์	กรรมการ
๑๕. นายอัชพร จากรุจินดา	กรรมการ
๑๖. พลเอก อภัยพร เจริญพาณิช	กรรมการ
๑๗. นายปกรณ์ นิลประพันธ์	เลขานุการกรรมการ คนที่หนึ่ง
๑๘. นายธนาวัฒน์ สังฆ์ทอง	เลขานุการกรรมการ คนที่สอง

กรรมการผู้ไม่มาประชุม คือ

๑. นายอุดม รัฐอมฤต	(ลาการประชุม)
๒. นายอธิพันธุ์ เชื้อบุญชัย	(ลาการประชุม)

ผู้เข้าร่วมประชุม คือ

ผู้ช่วยเลขานุการในคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

สำนักงานเลขานุการสภาพัฒนาฯ

นางสาววิล่าวรรณ ร่ารื่น

ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานบริการเอกสารอ้างอิง

สำนักกรรมการฯ ๓

ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

นายเจษฎ์ โภณวนิก

ผู้อำนวยการประจำตัวกรรมการ

๑. นางสุวัตรา เข็อรอด
๒. นายณัฐธ์ มโนกุลอนันต์
๓. นางพงษ์สาวาท กายอรุณสุทธิ์

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๑. นายพัชร์ดม ลิมปิษฐ์ธีร
๒. นางสาวคนึงนิจ แซ่เง
๓. นางรัชนี รุจิจารเดช
๔. นางสาวจีระ พุ่มพวง

ผู้อำนวยการฝ่ายวิเคราะห์การร่างกฎหมาย  
นักกฎหมายกฤษฎีกาอำนวยการ  
นักกฎหมายกฤษฎีกาอำนวยการ  
นักกฎหมายกฤษฎีกาอำนวยการ

เริ่มประชุมเวลา ๑๓.๓๕ นาฬิกา

เมื่อกรรมการมาครบองค์ประชุมแล้ว ประธานกรรมการได้กล่าวเปิดประชุมและดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระการประชุม สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งต่อที่ประชุม

ไม่มี

ระเบียบวาระที่ ๒ รับรองบันทึกการประชุม

คณะกรรมการมีมติเลื่อนรับรองบันทึกการประชุม

(บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๐ วันจันทร์ ที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๕๘ ถึงครั้งที่ ๒๔ วันศุกร์ ที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๖๐ อยู่ระหว่างการตรวจทานของคณะกรรมการพิจารณาตรวจสอบบันทึกการประชุมและรายงานการประชุม)

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องพิจารณา

พิจารณาแนวทางการจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

ก่อนเข้าสู่ระเบียบวาระเรื่องพิจารณา นายประพันธ์ นัยโภวิท กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการติดตามและรวบรวมความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ รายงานผลการประชุมคณะกรรมการติดตามและรวบรวมความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติประกอบ

รัฐธรรมนูญ ว่าคณะอนุกรรมการได้พิจารณาศึกษาการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์เพื่อตรวจสอบทบัญญัติ เกี่ยวกับบทกำหนดโทษที่บัญญัติในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพระครุการเมือง ว่าการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติในแต่ละร่างมาตรา กำหนดอัตราโทษเหมาะสมต่อพฤติกรรมแห่งการกระทำหรือไม่ อายุ่ไร้กตาม จากการตรวจสอบของคณะอนุกรรมการพบว่าร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพระครุการเมืองในหลายมาตรา คณะกรรมการกำหนดเฉพาะสภาพบังคับแต่เมื่อได้กำหนดบทลงโทษกรณีที่มีการกระทำการที่ฝ่าฝืน เช่น ร่างมาตรา ๕๗ วรรคสอง บัญญัติว่า “ให้หัวหน้าพระครุการเมืองประกาศให้ประชาชนทราบทั่วไปถึงจำนวนและที่มาของเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดที่ได้มาจากกิจกรรมดังกล่าว และให้มีหนังสือแจ้งนายทะเบียนทราบด้วย ทั้งนี้ ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่กิจกรรมดังกล่าวสิ้นสุดลง” หรือร่างมาตรา ๖๔ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ให้หัวหน้าพระครุการเมืองและเรหะญูปิกพระครุการเมืองเปิดบัญชีกับธนาคารพาณิชย์ โดยระบุชื่อเจ้าของบัญชีในนามของพระครุการเมืองนั้น และให้หัวหน้าพระครุการเมืองแจ้งหมายเลขบัญชีของบัญชีเงินฝากและจำนวนเงินที่เปิดบัญชีของทุกบัญชีให้นายทะเบียนทราบภายใต้เงื่อนไขดังกล่าว” เป็นต้น

นายประพันธ์ นิลประพันธ์ เลขานุการกรรมการ คนที่หนึ่ง ชี้แจงว่า ร่างมาตรา ๑๐๒ ของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพระครุการเมือง ได้บัญญัติบทกำหนดโทษกรณีการกระทำที่เป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามร่างมาตรา ๕๗ วรรคสองหรือวรรคสาม หรือร่างมาตรา ๖๔ วรรคหนึ่งโดยผู้ฝ่าฝืนต้องระวังโทษปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท และปรับอีกวันละหนึ่งพันบาทตลอดระยะเวลาที่ยังมิได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง

นายประพันธ์ นัยโภวิท กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการติดตามและรวบรวมความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ สอบถามว่า ร่างมาตรา ๗๐ ของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพระครุการเมือง บัญญัติว่า “เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการเกี่ยวกับการบริจาคเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดให้แก่พระครุการเมืองให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ให้คณะกรรมการมีอำนาจกำหนดมาตรการและวิธีการที่จำเป็นให้พระครุการเมืองปฏิบัติตามเพื่อให้การรับบริจาคของพระครุการเมืองเป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมาย เปิดเผยและตรวจสอบได้ และให้มีหน้าที่ตรวจสอบความถูกต้องของการบริจาคแก่พระครุการเมือง รวมทั้งให้มีอำนาจจออกคำสั่งตามที่เห็นสมควรเพื่อให้พระครุการเมืองปฏิบัติให้เป็นไปโดยถูกต้อง” คณะกรรมการได้บัญญัติบทกำหนดโทษหรือไม่

นายพัชโรม ลิมปีชเชียร อนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพระครุการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า ร่างมาตรา ๙๘ ของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพระครุการเมือง ได้บัญญัติบทกำหนดโทษกรณีการกระทำที่เป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามร่างมาตรา ๗๐ โดยผู้ฝ่าฝืนต้องระวังโทษปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท และปรับอีกวันละหนึ่งพันบาทตลอดระยะเวลาที่ยังมิได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง

จากนั้น ประธานกรรมการหารือที่ประชุมเกี่ยวกับข้อเสนอแนะของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่เสนอให้แก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. .... ในบางประเด็น สรุปสาระสำคัญ ดังนี้

#### ร่างมาตรา ๕๐

“มาตรา ๕๐ ภายใต้บังคับมาตรา ๓๘ วรรคสาม ในกรณีได้ส่วน เจ้าพนักงานต้องให้โอกาสผู้ถูกกล่าวหาทราบข้อกล่าวหา ข้อเท็จจริง และพยานหลักฐานโดยสรุป ตลอดจนสิทธิของผู้ถูกกล่าวหาที่จะให้ถ้อยคำหรือแสดงพยานหลักฐานภายใต้เวลาที่เจ้าพนักงานกำหนด สิทธิในการมีหน่วยความหรือบุคคล

ซึ่งไว้วางใจเข้าร่วมฟังการไต่สวนได้ ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาไม่มีหนังสือชี้แจงข้อเท็จจริง แสดงหลักฐาน หรือไม่มาให้ถ้อยคำ ตามที่คณะกรรมการกำหนดโดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้ถือว่าผู้นั้นละลีในการขี้แจง แสดงหลักฐาน หรือให้ถ้อยคำ และให้เจ้าพนักงานดำเนินการต่อไปได้

ในการแจ้งตามวรรคหนึ่ง เจ้าพนักงานจะแจ้งโดยวิธีปิดหมาย ณ ที่อยู่ตามที่ปรากฏในบัตรประจำตัวประชาชน แจ้งด้วยว่าจากโดยมีหนังสือรับทราบการแจ้งของผู้ถูกกล่าวหาเป็นหลักฐาน หรือแจ้งทาง อิเล็กทรอนิกส์ก็ได้ และเมื่อได้ดำเนินการด้วยวิธีใดวิธีหนึ่งดังกล่าวแล้ว ให้ถือว่าผู้ถูกกล่าวหาได้รับทราบข้อกล่าวหาแล้ว

ในการสืบสวนหรือไต่สวน เจ้าพนักงานอาจดึงให้มารับที่ภาพหรือเสียงของผู้ถูกกล่าวหาหรือพยานก็ได้”

### ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการกล่าวว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งเสนอความเห็นร่างมาตรา ๔๐ เกี่ยวกับกรณี การแจ้งสิทธิของผู้ถูกกล่าวหาเพื่อให้ถ้อยคำ หรือแสดงพยานหลักฐาน หรือสิทธิในการมีหน่วยความหรือบุคคลซึ่งไว้วางใจเข้าร่วมฟังการไต่สวน ว่าในร่างมาตรา ๔๐ วรรคสอง กำหนดให้เจ้าพนักงานแจ้งโดยวิธีปิดหมาย ณ ที่อยู่ตามที่ปรากฏในบัตรประจำตัวประชาชนนั้น คณะกรรมการการเลือกตั้งเสนอให้แก้ไขเพิ่มเติมโดยให้ส่งหนังสือหรือเอกสารให้ผู้ถูกกล่าวหา ณ ภูมิลำเนาหรือที่อยู่ที่ปรากฏตามหลักฐานทางทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร เพื่อให้สอดคล้องกับร่างมาตรา ๕ ทั้งนี้ มอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการพิจารณาข้อเสนอของคณะกรรมการการเลือกตั้ง แล้วนำเสนอที่ประชุมเพื่อพิจารณาอีกรอบ

### มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติรองการพิจารณา\_r่างมาตรา ๔๐

### มาตรา ๔๑

“มาตรา ๔๑ เมื่อมีกรณีที่จะต้องดำเนินคดีอาญา กับบุคคลใด เพราะเหตุกระทำความผิดตามกฎหมาย เกี่ยวกับการเลือกตั้งและพรรคการเมือง ให้คณะกรรมการแจ้งให้พนักงานอัยการที่มีเขตอำนาจเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป โดยให้ส่งสำเนาการไต่สวนให้พนักงานอัยการเพื่อใช้เป็นสำเนาในการดำเนินคดีโดยถือว่า สำเนาการไต่สวนดังกล่าวเป็นสำเนาของการสอบสวนของพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา โดยไม่ต้องส่งตัวผู้ต้องหาไปพร้อมกับสำเนาการสอบสวน แต่พนักงานอัยการมีอำนาจสั่งให้เจ้าพนักงานตามมาตรา ๓๙ ไต่สวนเพิ่มเติม หรือพนักงานอัยการจะดำเนินการไต่สวนหรือสอบสวนเพิ่มเติมเอง ก็ได้ ถ้าพนักงานอัยการเห็นควรสั่งฟ้อง และศาลเห็นว่าคดีมีมูล ให้ศาลประทับรับฟ้องไว้แม้ยังไม่ได้ตัวจำเลยมา แต่ถ้าพนักงานอัยการเห็นควรสั่งไม่ฟ้อง ให้แจ้งคณะกรรมการทราบ หากคณะกรรมการไม่เห็นด้วยกับคำสั่งไม่ฟ้อง ให้เสนอเรื่องต่ออัยการสูงสุดเพื่อวินิจฉัย เมื่ออัยการสูงสุดวินิจฉัยประกาศได้ให้แจ้งให้คณะกรรมการทราบ ในกรณีอัยการสูงสุดสั่งไม่ฟ้อง ให้แจ้งเหตุผลให้คณะกรรมการทราบ และให้คณะกรรมการเผยแพร่เหตุผลดังกล่าวให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป

ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ถ้าเป็นการกระทำความผิดเกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้ง สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น คณะกรรมการจะมอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัดในจังหวัดที่จัดให้มีการเลือกตั้งเป็นผู้ดำเนินการตามวรรคหนึ่งแทนคณะกรรมการก็ได้

เมื่อมีกรณีที่จะต้องร้องขอต่อศาลฎีกาหรือศาลอุทธรณ์เพื่อสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ ให้คณะกรรมการมีอำนาจยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาหรือ

ศาลอุทธรณ์ได้โดยตรง หรือจะมอบหมายให้กรรมการหรือเจ้าพนักงานตามมาตรา ๓๙ เป็นผู้ดำเนินการแทนคณะกรรมการก็ได้ และให้ศาลฎีกาหรือศาลอุทธรณ์แล้วแต่กรณี นำสำนวนการสืบสวนหรือต่อส่วนของคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นหลักในการพิจารณา แต่เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรมให้ศาลมีอำนาจสั่งให้ส่วนข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพิ่มเติมได้

ในคดีที่ต้องยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ ให้คณะกรรมการหรือผู้ซึ่งคณะกรรมการมอบหมายเป็นผู้มีอำนาจในการยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ

ในการดำเนินคดีแพ่ง คดีอาญา หรือคดีปกครองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ให้คณะกรรมการได้รับยกเว้นค่าฤชาธรรมเนียมทั้งปวง”

#### ประเด็นการพิจารณา

สืบเนื่องจากการประชุมคณะกรรมการ ครั้งที่ ๒๔ เมื่อวันศุกร์ ที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๖๐ ที่ประชุม มีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรานี้ เป็นดังนี้

“มาตรา ๔๑ เมื่อมีกรณีที่จะต้องดำเนินคดีอาญา กับบุคคลใดเพระเหตุกระทำความผิดตามกฎหมาย เกี่ยวกับการเลือกตั้ง และ prerogative เมือง ให้คณะกรรมการแจ้งให้พนักงานอัยการที่มีเขตอำนาจ เพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป โดยให้ส่งสำนวนการต่อส่วนหรือสำนวนการสอบสวนให้พนักงานอัยการเพื่อใช้เป็น สำนวนในการดำเนินคดีโดยถือว่าสำนวนการต่อส่วนหรือสำนวนการสอบสวนดังกล่าวเป็นสำนวนการสอบสวนของ พนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา โดยไม่ต้องจะส่งตัวผู้ต้องหาไปพร้อมกับสำนวน การต่อส่วนหรือสำนวนการสอบสวนหรือไม่ก็ได้ แต่พนักงานอัยการมีอำนาจสั่งให้เจ้าพนักงานตามมาตรา ๓๙ ต่อส่วนเพิ่มเติม หรือพนักงานอัยการจะดำเนินการต่อส่วนหรือสอบสวนเพิ่มเติมเองก็ได้ ถ้าพนักงานอัยการเห็น ควรสั่งยื่นฟ้องต่อศาล ศาลอาจเห็นชอบหรือขับขึ้นฟ้องได้แต่สั่งฟ้อง แล้วเป็น กรณีที่ไม่มีตัวผู้ถูกกล่าวหา ให้ศาลออกหมายเรียกหรือออกหมายจับผู้ถูกกล่าวหาตามควรแก่กรณี เพื่อดำเนินคดีต่อไป แต่ถ้าพนักงานอัยการเห็นควรสั่งไม่ฟ้อง ให้หนีบคนทนายความทนายความ ห้ามคดีทนายความทนายความที่ไม่เห็นด้วยทักษะทางฟ้อง ให้เสนอเรื่องต่ออัยการสูงสุดเพื่อวินิจฉัย เมื่ออัยการสูงสุดวินิจฉัยประการใด ให้แจ้งให้คณะกรรมการทราบ ในกรณีอัยการสูงสุดสั่งไม่ฟ้อง ให้แจ้งเหตุผลให้คณะกรรมการทราบ และให้คณะกรรมการเผยแพร่เหตุผลดังกล่าวให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป

ในการดำเนินการตามรัฐบัญญัตินี้ ถ้าเป็นการกระทำความผิดเกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้ง สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น คณะกรรมการจะมอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัดในจังหวัดที่จัด ให้มีการเลือกตั้ง เป็นผู้ดำเนินการตามรัฐบัญญัตินี้แทนคณะกรรมการก็ได้

เมื่อมีกรณีที่จะต้องร้องขอต่อศาลฎีกาหรือศาลอุทธรณ์เพื่อสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือ เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ ให้คณะกรรมการมีอำนาจยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาหรือ ศาลอุทธรณ์ได้โดยตรง หรือจะมอบหมายให้กรรมการหรือเจ้าพนักงานตามมาตรา ๓๙ เป็นผู้ดำเนินการแทน คณะกรรมการก็ได้ และให้ศาลฎีกาหรือศาลอุทธรณ์แล้วแต่กรณี นำสำนวนการสืบสวนหรือต่อส่วนของ คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นหลักในการพิจารณา แต่เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรมให้ศาลมีอำนาจสั่ง ให้ส่วนข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพิ่มเติมได้

ในคดีที่ต้องยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ ให้คณะกรรมการหรือผู้ซึ่งคณะกรรมการมอบหมายเป็นผู้มีอำนาจในการยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ

ในการดำเนินคดีแพ่ง คดีอาญา หรือคดีปกครองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ให้คณะกรรมการได้รับยกเว้นค่าฤชาธรรมเนียมทั้งปวง”

นายประพันธ์ นัยโภวิท กรรมการ สอศตามว่า กรณีพนักงานสอบสวนดำเนินการสอบสวนบุคคลใด เพราะเหตุกระทำการความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งและพรรคการเมือง หากคณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นว่าคดีนี้จะมีผลให้การเลือกตั้งไม่เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม หรือไม่เป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมาย จึงแต่งตั้งให้กรรมการการเลือกตั้ง หรือพนักงานของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง เป็นเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจดำเนินการสืบสวนหรือไต่สวนคดีนั้นเองนั้น บทบัญญัติในร่างมาตรา ๔๑ ยังไม่คุ้มครองในแนวทางปฏิบัติ เนื่องจากกรณีที่พนักงานสอบสวนดำเนินกระบวนการสอบสวนแล้ว หากคณะกรรมการการเลือกตั้งแต่งตั้งกรรมการการเลือกตั้ง หรือพนักงานของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจดำเนินการสืบสวนหรือไต่สวนคดีนั้นเอง พนักงานสอบสวนจะต้องโอนอำนาจการสอบสวนให้แก่คณะกรรมการการเลือกตั้งหรือไม่

ประธานกรรมการมอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงบทบัญญัติ ร่างมาตรา ๔๐ แล้วนำเสนอที่ประชุมเพื่อพิจารณาอีกครั้ง

### มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติรือการพิจารณาร่างมาตรา ๔๑

#### มาตรา ๔๒

“มาตรา ๔๒ สำนักงานมีหน้าที่และอำนาจดังต่อไปนี้

(๑) รับผิดชอบงานธุรการ และดำเนินการเพื่อให้คณะกรรมการบรรลุภารกิจและหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ พระราชนูญติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ และกฎหมายอื่น

(๒) อำนวยความสะดวก ช่วยเหลือ ส่งเสริม และสนับสนุน การปฏิบัติงานของคณะกรรมการและผู้ตรวจสอบการเลือกตั้ง

(๓) ดำเนินการหรือส่งเสริมและสนับสนุนหรือประสานงานกับหน่วยงานของรัฐหรือภาคเอกชนในการเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจแก่ผู้สมัครและประชาชนเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน หรือให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการเลือกตั้ง

(๔) ปฏิบัติหน้าที่อื่นได้ตามที่คณะกรรมการมอบหมายหรือกำหนด

การดำเนินการตาม (๓) ถ้าจำเป็นต้องดำเนินการฝึกอบรมหรือให้ความรู้แก่เจ้าหน้าที่ของสำนักงานเจ้าหน้าที่ของพรรคการเมือง หรือประชาชน ย่อมกระทำได้ แต่จะจัดให้กรรมการและเจ้าหน้าที่ของสำนักงานเข้ารับการอบรมร่วมกับบุคคลอื่นมิได้

เจ้าหน้าที่ของสำนักงานตามวรรคสองให้หมายความรวมถึงบุคคลซึ่งได้รับแต่งตั้งให้เป็นผู้มีหน้าที่ปฏิบัติงานในการเลือกตั้งด้วย”

#### ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการสอบถามว่า ความว่า “การดำเนินการตาม (๓) ถ้าจำเป็นต้องดำเนินการฝึกอบรมหรือให้ความรู้แก่เจ้าหน้าที่ของสำนักงาน เจ้าหน้าที่ของพรรคราษฎร์ หรือประชาชน ย่อมกระทำได้ แต่จะจัดให้กรรมการและเจ้าหน้าที่ของสำนักงานเข้ารับการอบรมร่วมกับบุคคลอื่นมิได้” ในวรรคสองคณะกรรมการการเลือกตั้งมีข้อเสนอแนะหรือไม่

นายภัทร์ คำพิทักษ์ กรรมการ ซึ่งแจ้งว่า บทบัญญัติในวรรคสอง เรื่องการห้ามมิให้กรรมการ การเลือกตั้งและเจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเข้ารับการฝึกอบรมร่วมกับบุคคลอื่น ในโครงการส่งเสริมและสนับสนุนหรือประสานงานกับหน่วยงานของรัฐหรือภาคเอกชน ในการเผยแพร่

ความรู้ความเข้าใจแก่ผู้สมัครและประชาชนเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากรุณาธิรัตน์ทรงเป็นประมุข หรือโครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน หรือให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการเลือกตั้งซึ่งจัดโดยคณะกรรมการการเลือกตั้งนั้น ในประเด็นดังกล่าวมีเพียงประธานกรรมการการเลือกตั้งเท่านั้นที่เห็นว่าควรแก้ไขบทบัญญัติในร่างมาตรา ๔๖ ดังกล่าว

ประธานกรรมการกล่าวว่า เจตนาณ์ของคณะกรรมการในการบัญญัติร่างมาตรา ๔๖ ต้องการให้คณะกรรมการการเลือกตั้ง รวมทั้งเจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีความเป็นกลาง ทางการเมือง ไม่ต้องการให้กลุ่มผลประโยชน์ใช้โอกาสจาก การเข้าร่วมฝึกอบรมกับกรรมการการเลือกตั้ง หรือเจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งสร้างความสัมพันธ์ เพื่อหวังประโยชน์ทางการเมือง หรือเพื่อการสร้างเครือข่ายระหว่างผู้เข้าร่วมฝึกอบรมด้วยกันเอง จนทำให้กระทบต่อการใช้ดุลพินิจวินิจฉัย การกระทำที่เป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายการเลือกตั้งหรือพรครการเมืองของคณะกรรมการการเลือกตั้ง หรือเจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ ซึ่งในอดีตที่ผ่านมาการแต่งตั้งบุคคลเพื่อปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งทางการเมือง หรือตำแหน่งทางการบริหารองค์กรหรือหน่วยงานของรัฐ ผู้มีอำนาจจะพิจารณาแต่งตั้งจากบุคคลที่ตนมีความไว้วางใจมากกว่าการพิจารณาจากความรู้ ความสามารถของผู้นั้น

ที่ประชุมแสดงความเห็น ดังนี้

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า บุคคลที่ได้รับแต่งตั้งเพื่อดำรงตำแหน่งซึ่งจะต้องมีหน้าที่และความรับผิดชอบต่อการบริหารประเทศ การพิจารณابุคคลเพื่อจะต้องอาศัยทั้งความรู้ ความสามารถ และความไว้วางใจเป็นสำคัญ ซึ่งที่ผ่านมาการแต่งตั้งบุคคลเพื่อปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งทางการเมือง หรือตำแหน่งทางการบริหารองค์กรหรือหน่วยงานของรัฐเพื่อแก้ไขปัญหาของประเทศ ผู้มีอำนาจจะแต่งตั้งบุคคลโดยใช้หลักความไว้วางใจเป็นอันดับแรก ส่วนความรู้ความสามารถจะพิจารณาเป็นลำดับรอง

- การห้ามมิให้กรรมการการเลือกตั้งและเจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเข้ารับการฝึกอบรมร่วมกับบุคคลอื่นในโครงการฝึกอบรมซึ่งจัดโดยคณะกรรมการการเลือกตั้งนั้น ในทางปฏิบัติ ที่ผ่านมาแม้เจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจะมิได้เข้าร่วมโครงการอบรมหรือร่วมเดินทางไปศึกษาดูงานทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศกับบุคคลภายนอกก็ตาม แต่เจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งก็จะเป็นผู้ดำเนินการจัดอบรมหรือเป็นผู้รับผิดชอบการเดินทางนั้นด้วย จึงไม่อาจหลีกเลี่ยงความสัมพันธ์ระหว่างเจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งกับผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้ แม้ร่างมาตรา ๔๖ จะบัญญัติห้ามไว้ก็ตาม แต่ในทางปฏิบัติไม่สามารถกำหนดห้ามอย่างเป็นทางการได้

ประธานกรรมการกล่าวว่า คณะกรรมการควรคงหลักการตามร่างมาตรา ๔๖ ไว้ตามร่างเดิมของคณะกรรมการเพื่อคงเจตนาณ์ของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญในเรื่องดังกล่าว ส่วนแนวทางปฏิบัติ ภายหลังร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้งมีผลใช้บังคับแล้วขึ้นอยู่ ซึ่งจะรายงานของคณะกรรมการการเลือกตั้งและเจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งที่ต้องพิจารณาความเหมาะสมในการปฏิบัติหน้าที่

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า การมีปฏิสัมพันธ์กับองค์กรต่างประเทศเป็นประโยชน์ต่อการทำงานขององค์กรอิสระเข่นกัน และควรดำเนินถึงกรณีที่กรรมการในองค์กรอิสระเดินทางไปต่างประเทศเพื่อทำงานอย่างแท้จริงด้วย

- ในทางปฏิบัติหน่วยงานของรัฐจะว่าจ้างมหาวิทยาลัยเป็นผู้จัดฝึกอบรม และควรกำหนดให้ชัดเจน ว่าห้ามมิให้กรรมการการเลือกตั้งหรือกรรมการในองค์กรอิสระฝึกอบรมร่วมกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับพระครการเมือง

- ควรกำหนดห้ามมิให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดฝึกอบรม เนื่องจากอาจเป็นช่องทางในการสร้างเครือข่ายทางการเมืองได้

ประธานกรรมการกล่าวว่า ไม่ได้กำหนดห้ามมิให้กรรมการในองค์กรอิสระเดินทางไปต่างประเทศแต่ไม่ควรนำเงินจากกองทุนที่องค์กรอิสระรับผิดชอบมาใช้ในการเดินทางไปต่างประเทศ อีกทั้งกรรมการในองค์กรอิสระไม่ควรเดินทางไปดูงานต่างประเทศ เนื่องจากเป็นผู้ที่ดำรงตำแหน่งสูงสุดในองค์กร และอาจถูกมองได้ว่าเป็นการเดินทางไปท่องเที่ยว ทั้งนี้ กรรมการแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๙ ของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง โดยกำหนดห้ามกรรมการการเลือกตั้งเข้ารับการอบรมหลักสูตรใดๆ เว้นแต่เป็นหลักสูตรที่คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้จัดขึ้นสำหรับกรรมการเลือกตั้งโดยเฉพาะ

### มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๑๙ โดยไม่มีการแก้ไข

### มาตรา ๑๙

“มาตรา ๑๙ กรรมการต้องปฏิบัติหน้าที่เต็มเวลา และการปฏิบัติหน้าที่และการใช้อำนาจของคณะกรรมการต้องเป็นไปโดยสุจริต เที่ยงธรรม กล้าหาญ และปราศจากอคติทั้งปวงในการใช้ดุลพินิจ และปฏิบัติตนให้ถูกต้องตามมาตรฐานทางจริยธรรม”

### ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขร่างมาตรา ๑๙ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๙ กรรมการต้องปฏิบัติหน้าที่เต็มเวลา และการปฏิบัติหน้าที่และการใช้อำนาจของคณะกรรมการต้องเป็นไปโดยสุจริต เที่ยงธรรม กล้าหาญ และปราศจากอคติทั้งปวงในการใช้ดุลพินิจ และปฏิบัติตนให้ถูกต้องตามมาตรฐานทางจริยธรรม ในระหว่างการดำรงตำแหน่งกรรมการจะเข้ารับการอบรมในหลักสูตรใดๆ ไม่ได้ เว้นแต่เป็นหลักสูตรที่คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้จัดขึ้นสำหรับกรรมการโดยเฉพาะ”

ที่ประชุมสอบถามและแสดงความเห็น ดังนี้

- มีกรรมการสอบถามว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งสามารถจัดอบรมโดยเชิญบุคคลอื่นมาฝึกอบรมกับกรรมการการเลือกตั้งได้หรือไม่

- ควรนำหลักการเรื่องการจัดหลักสูตรหรือการอบรมของคณะกรรมการการเลือกตั้งไปบังคับใช้กับกรรมการในองค์กรอิสระอีกด้วย

- ควรกำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งสามารถจัดฝึกอบรมให้กับเหล่าสมาชิกคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ด้วย และสอบถามว่า กรรมการการเลือกตั้งสามารถเข้าไปอบรมเป็นการส่วนตัวในหลักสูตรที่ตนเองสนใจ เช่น หลักสูตรคอมพิวเตอร์ หลักสูตรการอบรมสำหรับนักศึกษาในระดับปริญญาเอก เป็นต้นได้หรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งสามารถจัดหลักสูตรให้กับกรรมการการเลือกตั้งเท่านั้น และสามารถนำหลักการในเรื่องนี้ไปใช้กับกรรมการในองค์กรอิสระอื่นได้ ส่วนกรณีที่กรรมการการเลือกตั้งต้องการเข้ารับการอบรมในเรื่องที่ตนเองสนใจสามารถเสนอให้คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้จัดหลักสูตรนั้นได้

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธุการกรรมการ คนที่หนึ่ง ชี้แจงว่า เคยมีหน่วยงานบางแห่งใช้วิธีการจัดโครงการสัมมนาแทนการจัดหลักสูตรฝึกอบรม เพื่อหลีกเลี่ยงการถูกตรวจสอบ

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขความในร่างมาตรา ๑๙ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๙ กรรมการต้องปฏิบัติหน้าที่เต็มเวลา และการปฏิบัติหน้าที่และการใช้อำนาจของคณะกรรมการต้องเป็นไปโดยสุจริต เที่ยงธรรม กล้าหาญ และปราศจากอคติทั้งปวงในการใช้ดุลพินิจ และปฏิบัติตนให้ถูกต้องตามมาตรฐานทางจริยธรรม ในระหว่างการดำรงตำแหน่ง กรรมการจะเข้ารับการศึกษา หรืออบรมในหลักสูตรหรือโครงการใดๆ ไม่ได้ เว้นแต่เป็นหลักสูตรหรือโครงการที่คณะกรรมการเลือกตั้งเป็นผู้จัดขึ้นโดยเฉพาะสำหรับกรรมการ”

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า มีองค์กรเอกชนบางแห่งที่ใช้วิธีการจัดอบรมให้กับสถานีโทรทัศน์ แห่งชาติ เพื่อสร้างความสัมพันธ์ทางการเมืองกับองค์กรของรัฐหรือรัฐบาลด้วย

- เสนอแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๙ เป็นดังนี้ “...มาตรฐานทางจริยธรรม ในระหว่างการดำรงตำแหน่ง กรรมการจะเข้ารับการศึกษาหรือเข้ารับการอบรมในหลักสูตรหรือโครงการใดๆ...”

- ความว่า “โครงการใดๆ” หมายความรวมถึงโครงการในต่างประเทศด้วยหรือไม่

- เสนอแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๑๙ เป็นดังนี้ “...มาตรฐานทางจริยธรรม ในระหว่างการดำรงตำแหน่ง กรรมการจะเข้ารับการศึกษาหรือเข้ารับการอบรมในหลักสูตรหรือโครงการใดๆ โดยเฉพาะที่มีตัวแทนจากพระราชการเมืองเข้ามาร่วม” ส่วนความว่า “โครงการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้จัดขึ้น โดยเฉพาะสำหรับกรรมการ” หมายความรวมถึงโครงการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดขึ้น โดยเชิญบุคคลอื่นมาร่วมอบรมกับกรรมการการเลือกตั้งด้วยหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า ร่างมาตรา ๑๙ กำหนดให้กรรมการการเลือกตั้งต้องปฏิบัติหน้าที่เต็มเวลาและต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ หากคณะกรรมการการเลือกตั้งต้องการพัฒนาในเรื่องใด ก็สามารถจัดอบรมได้แต่ต้องเป็นการจัดอบรมหรือโครงการให้กับกรรมการการเลือกตั้งเท่านั้น ส่วนความว่า “โครงการใดๆ” หมายความรวมถึงโครงการในประเทศไทยและโครงการในต่างประเทศ ส่วนความว่า “โครงการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้จัดขึ้นโดยเฉพาะสำหรับกรรมการ” จะต้องเป็นโครงการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดให้กับกรรมการการเลือกตั้งเท่านั้น

- มีกรรมการสอบถามว่า กรรมการการเลือกตั้งสามารถเข้าอบรมเป็นการส่วนตัวหรือเรียนในหลักสูตรที่ตนเองสนใจ เช่น หลักสูตรภาษาอังกฤษ ได้หรือไม่

- กฎหมายอื่นได้กำหนดคำนิยามของความว่า “ปฏิบัติหน้าที่เต็มเวลา” ไว้อย่างไร

ประธานกรรมการกล่าวว่า พระราชบัญญัติเมืองอาจส่งบุคคลเข้าไปเรียนหรืออบรมในหลักสูตรที่กรรมการการเลือกตั้งเข้ารับการอบรมเป็นการส่วนตัว คณะกรรมการการเลือกตั้งจึงควรเป็นผู้จัดการอบรมหลักสูตรให้กับกรรมการการเลือกตั้งเอง ส่วนความว่า “ปฏิบัติหน้าที่เต็มเวลา” นั้น ไม่มีการกำหนดคำนิยามไว้ในกฎหมายอื่น และร่างมาตรา ๑๙ ได้กำหนดให้มีการขยายความ ความว่า “ปฏิบัติหน้าที่เต็มเวลา” ไว้แล้ว

### มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขร่างมาตรา ๑๙ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๙ กรรมการต้องปฏิบัติหน้าที่เต็มเวลา และการปฏิบัติหน้าที่และการใช้อำนาจของคณะกรรมการต้องเป็นไปโดยสุจริต เที่ยงธรรม กล้าหาญ และปราศจากอคติทั้งปวงในการใช้ดุลพินิจ และปฏิบัติตนให้ถูกต้องตามมาตรฐานทางจริยธรรม ในระหว่างการดำรงตำแหน่ง กรรมการจะเข้ารับการศึกษา หรืออบรมในหลักสูตรหรือโครงการใดๆ ไม่ได้ เว้นแต่เป็นหลักสูตรหรือโครงการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้จัดขึ้นโดยเฉพาะสำหรับกรรมการ”

จากนั้น ที่ประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญพิจารณาทบทวนร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเมือง พ.ศ. .... ในบางมาตรा สรุปสาระสำคัญ ดังนี้

#### มาตรา ๗๑

“มาตรา ๗๑ ให้มีกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองในสำนักงานเพื่อใช้เป็นทุนหมุนเวียน และใช้จ่ายในการสนับสนุนพรรคการเมือง การให้การศึกษาแก่ประชาชนทั่วไปเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหាកษัตริย์ทรงเป็นประมุข การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน และการดำเนินการอื่นใดที่เกี่ยวกับการพัฒนาพรรคการเมืองให้เป็นสถาบันทางการเมืองของประชาชนซึ่งมีอุดมการณ์ทางการเมืองร่วมกัน โดยสมาชิกมีส่วนร่วมในการดำเนินการอย่างแท้จริง ทั้งนี้ ตามที่คณะกรรมการกำหนดโดยประกอบด้วยเงินและทรัพย์สินดังต่อไปนี้

- (๑) เงิน ทรัพย์สิน สิทธิ หนี้สิน ภาระผูกพัน และงบประมาณที่โอนมาตามมาตรา ๑๕๐
- (๒) เงินที่ได้รับจากงบประมาณรายจ่าย
- (๓) เงินที่ได้รับมาจากกรมสรรพากรตามมาตรา ๖๒
- (๔) เงินค่าธรรมเนียมการสมัครรับเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
- (๕) เงินและดอกเบี้ยที่เรียกคืนจากผู้ซึ่งต้องรับผิดในการจัดให้มีการเลือกตั้งใหม่อันเนื่องจากการเลือกตั้งไม่เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม
- (๖) เงินหรือทรัพย์สินที่พรรครการเมืองได้นำโดยฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้
- (๗) เงินหรือทรัพย์สินที่ตกเป็นของกองทุนตามมาตรา ๘๙
- (๘) เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้มอบให้ แต่กองทุนจะรับมอบเงินหรือทรัพย์สินจากบุคคลตามมาตรา ๖๗ มิได้
- (๙) ดอกผลและรายได้ที่เกิดจากเงิน ทรัพย์สิน และประโยชน์อื่นใดของกองทุน  
เงินตาม (๓) ให้จัดสรรให้พรรครการเมืองที่ผู้เสียภาษีเงินได้แสดงเจตนาไว้ตามที่อธิบดีกรมสรรพากรแจ้งให้นายทะเบียนทราบตามมาตรา ๖๒

การนำเงินหรือทรัพย์สินตาม (๖) เข้ากองทุนให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด

เงินของกองทุนให้ใช้ได้เฉพาะเพื่อการอันเป็นวัตถุประสงค์ของกองทุนและตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้”

#### ประดิษฐ์การพิจารณา

ประธานกรรมการกล่าวว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งเสนอให้พิจารณาทบทวนร่างมาตรา ๗๑ เรื่องค่าใช้จ่ายในการแสวงหาข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย เกี่ยวกับการเลือกตั้ง โดยให้คณะกรรมการการเลือกตั้งสามารถนำเงินจากเงินกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรครการเมืองไปใช้เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการแสวงหาข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งได้ด้วย ทั้งนี้ ในประดิษฐ์ร่างมาตรา ๗๑ ตามข้อเสนอของคณะกรรมการการเลือกตั้งนั้น เห็นว่าคณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจเสนอคำของบประมาณประจำปี เพื่อเป็นงบประมาณสำหรับการดำเนินการแสวงหาข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งได้อยู่แล้ว จึงไม่ควรนำเงินจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรครการเมืองไปใช้ในเรื่องดังกล่าว

### ที่ประชุมแสดงความเห็น ดังนี้

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า การแสวงหาข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้ง คณะกรรมการการเลือกตั้งสามารถใช้จ่ายจากเงินงบประมาณประจำปีของคณะกรรมการการเลือกตั้งได้อยู่แล้ว จะมีความเหมาะสมมากกว่าการนำเงินจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองไปใช้ในกิจการดังกล่าว ซึ่งถือว่าผิดวัตถุประสงค์ของกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง

- ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง เปิดช่องให้คณะกรรมการการเลือกตั้งสามารถนำเงินจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคราษฎร์เมืองไปใช้ในกิจกรรมลักษณะดังกล่าวได้ด้วย

ประธานกรรมการกล่าวว่า ในร่างมาตรา ๔๕ ของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง ได้กำหนดว่าในกรณีจำเป็นคณะกรรมการจะจัดสรรเงินจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคราษฎร์เมืองหรือจากเงินรายได้ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมาเพื่อใช้จ่ายตามที่เห็นสมควรก็ได้ ดังนั้น เสนอแก้ไขความในวรคหนึ่งของร่างมาตรา ๗๑ เป็นดังนี้ “ให้มีกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคราษฎร์เมืองในสำนักงานเพื่อใช้เป็นทุนหมุนเวียนและใช้จ่ายในการสนับสนุนพรรคราษฎร์เมือง การให้การศึกษาแก่ประชาชนทั่วไปเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน และการดำเนินการอื่นใดที่มีกฎหมายกำหนดหรือที่เกี่ยวกับการพัฒนาพรรคราษฎร์เมืองให้เป็นสถาบันทางการเมืองของประชาชนซึ่งมีอุดมการณ์ทางการเมืองร่วมกัน โดยสมาชิกมีส่วนร่วมในการดำเนินการอย่างแท้จริง ทั้งนี้ ตามที่คณะกรรมการกำหนดโดยประกอบด้วยเงินและทรัพย์สินดังต่อไปนี้” และสอบถามว่าความว่า “ซึ่งมีอุดมการณ์ทางการเมืองร่วมกัน โดยสมาชิกมีส่วนร่วมในการดำเนินการอย่างแท้จริง” ในวรคหนึ่ง จำเป็นต้องบัญญัติหรือไม่ เนื่องจากมีอุดมการณ์ทางการเมืองร่วมกันของสมาชิก จุดมุ่งหมายก็เพื่อจัดตั้งพรรคการเมืองร่วมกัน

นายประพันธ์ นัยโภวิท กรรมการ ซึ่งแจ้งว่า ความว่า “ซึ่งมีอุดมการณ์ทางการเมืองร่วมกัน โดยสมาชิกมีส่วนร่วมในการดำเนินการอย่างแท้จริง” ในวรคหนึ่ง เป็นบทบัญญัติที่นำมาจากมาตรา ๒๕๘ ก. ด้านการเมือง (๒) ของร่างรัฐธรรมนูญ ที่บัญญัติว่า “(๒) ให้การดำเนินกิจกรรมของพรรคราษฎร์เมืองเป็นไปโดยเปิดเผยและตรวจสอบได้ เพื่อให้พรรคราษฎร์เมืองพัฒนาเป็นสถาบันทางการเมืองของประชาชนซึ่งมีอุดมการณ์ทางการเมืองร่วมกัน มีกระบวนการให้สมาชิกพรรคราษฎร์เมืองมีส่วนร่วมและมีความรับผิดชอบอย่างแท้จริงในการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองและการคัดเลือกผู้มีความรู้ความสามารถ ซึ่งสัตย์สุจริตและมีคุณธรรมจริยธรรม เข้ามาเป็นผู้ดำเนินการเมืองที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรม”

### มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขร่างมาตรา ๗๑ เป็นดังนี้

“มาตรา ๗๑ ให้มีกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคราษฎร์เมืองในสำนักงานเพื่อใช้เป็นทุนหมุนเวียนและใช้จ่ายในการสนับสนุนพรรคราษฎร์เมือง การให้การศึกษาแก่ประชาชนทั่วไปเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน และการดำเนินการอื่นใดที่มีกฎหมายกำหนดหรือที่เกี่ยวกับการพัฒนาพรรคราษฎร์เมืองให้เป็นสถาบันทางการเมืองของประชาชนซึ่งมีอุดมการณ์ทางการเมืองร่วมกัน โดยสมาชิกมีส่วนร่วมในการดำเนินการอย่างแท้จริง ทั้งนี้ ตามที่คณะกรรมการกำหนดโดยประกอบด้วยเงินและทรัพย์สินดังต่อไปนี้

(๑) เงิน ทรัพย์สิน สิทธิ หนี้สิน ภาระผูกพัน และงบประมาณที่โอนมาตามมาตรา ๑๔๐

(๒) เงินที่ได้รับจากการบประมาณรายจ่าย

- (๓) เงินที่ได้รับมาจากการสรรพากรตามมาตรา ๖๒
- (๔) เงินค่าธรรมเนียมการสมัครรับเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
- (๕) เงินและดอกเบี้ยที่เรียกคืนจากผู้ซึ่งต้องรับผิดในการจัดให้มีการเลือกตั้งใหม่อันเนื่องจากการเลือกตั้งไม่เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม
- (๖) เงินหรือทรัพย์สินที่พระราชกรณียกิจเมืองได้มาโดยฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้
- (๗) เงินหรือทรัพย์สินที่ตกเป็นของกองทุนตามมาตรา ๘๙
- (๘) เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้มอบให้ แต่กองทุนจะรับมอบเงินหรือทรัพย์สินจากบุคคลตามมาตรา ๖๗ ได้
- (๙) ดอกผลและรายได้ที่เกิดจากเงิน ทรัพย์สิน และประโยชน์อื่นใดของกองทุน  
เงินตาม (๙) ให้จัดสรรให้พระราชกรณียกิจเมืองที่ผู้เสียภาษีเงินได้แสดงเจตนาไว้ตามที่อธิบดีกรมสรรพากร  
แจ้งให้นายทะเบียนทราบตามมาตรา ๖๒  
การนำเงินหรือทรัพย์สินตาม (๙) เข้ากองทุนให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่คณะกรรมการ  
กำหนด
- เงินของกองทุนให้ใช้ได้เฉพาะเพื่อการอันเป็นวัตถุประสงค์ของกองทุนและตามที่บัญญัติไว้ใน  
พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้”

#### มาตรา ๗๕

“มาตรา ๗๕ เงินกองทุนดังต่อไปนี้ ให้นำมาจัดสรรเพื่อใช้จ่ายเพื่อการบริหารกองทุนและการ  
ดำเนินกิจการของคณะกรรมการและสำนักงานเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับกิจการอันเป็นวัตถุประสงค์ของ  
กองทุน รวมทั้งค่าใช้จ่ายในการชำระบัญชีตามที่สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเรียกเก็บ

- (๑) ไม่เกินร้อยละสามสิบของเงินที่ได้รับจากงบประมาณรายจ่ายตามมาตรา ๗๑ (๒)
- (๒) ร้อยละห้าสิบของเงินค่าธรรมเนียมตามมาตรา ๗๑ (๓)
- (๓) เงินหรือทรัพย์สินตามมาตรา ๗๑ (๖)
- (๔) เงินหรือทรัพย์สินตามมาตรา ๗๑ (๗)
- (๕) ร้อยละยี่สิบของเงินดอกผลของกองทุนตามมาตรา ๗๑ (๘)
- (๖) เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้มอบให้ที่ระบุให้แก่คณะกรรมการหรือสำนักงาน หรือร้อยละสามสิบของ  
เงินที่มีผู้มอบให้โดยไม่ระบุวัตถุประสงค์

การใช้จ่ายเงินตามวรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด  
แต่การนำไปใช้เพื่อการเดินทางไปต่างประเทศไม่ว่าในกรณีใด ๆ จะกระทำมิได้

เงินที่เหลือจากการใช้จ่ายของทุกปี ให้นำส่งคืนเข้ากองทุน”

#### ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการกล่าวว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งขอให้พิจารณาบทวนบทบัญญัติ  
ในวรคสอง เรื่องการนำเงินกองทุนเพื่อการพัฒนาพระราชกรณียกิจเมืองไปใช้เพื่อการเดินทางไปต่างประเทศไม่ว่า  
ในกรณีใด ๆ จะกระทำมิได้ ทั้งนี้ ในประเด็นดังกล่าว หากกำหนดห้ามเฉพาะการเดินทางศึกษาดูงาน  
ต่างประเทศจะเหมาะสมหรือไม่ เนื่องจากในอดีตที่ผ่านมา งบประมาณในส่วนการเดินทางของ

คณะกรรมการการเลือกตั้งจะใช้งบประมาณเพื่อเดินทางไปราชการต่างประเทศโดยไม่มีความจำเป็น เช่น การตรวจการเลือกตั้งในต่างประเทศ เป็นต้น

นายศุภชัย ยะประภาษ กรรมการ ชี้แจงว่า ประเด็นเรื่องการนำเงินกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองไปใช้เพื่อการเดินทางไปต่างประเทศไม่ว่าในกรณีใด ๆ จะกระทำมิได้นั้น คณะกรรมการการเลือกตั้งไม่ติดใจในประเด็นนี้ เนื่องจากประธานกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้อธิบายเหตุผลในการบัญญัติ ร่างมาตรา ๗๕ แล้วว่าการใช้จ่ายเงินในส่วนกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองไม่ควรนำไปใช้เป็นงบประมาณเดินทางศึกษาดูงานต่างประเทศ หากคณะกรรมการการเลือกตั้งจะเดินทางไปราชการต่างประเทศ คณะกรรมการการเลือกตั้งสามารถใช้จ่ายจากเงินงบประมาณประจำปีได้

### **มติที่ประชุม**

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๗๕ โดยไม่มีการแก้ไข

### **มาตรา ๑๕**

“มาตรา ๑๕ ข้อบังคับต้องไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๔ และไม่เป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติหน้าที่โดยอิสระของสมาชิกสภาพัฒนาราชภูมิตามรัฐธรรมนูญ

ข้อบังคับอย่างน้อยต้องมีรายการต่อไปนี้

- (๑) ชื่อและชื่อย่อพรรคการเมือง
- (๒) ภาพเครื่องหมายของพรรคการเมือง
- (๓) คำประกาศอุดมการณ์ทางการเมืองของพรรคการเมืองและนโยบายของพรรคการเมือง
- (๔) ที่ตั้งสำนักงานใหญ่ของพรรคการเมืองซึ่งต้องตั้งอยู่ในราชอาณาจักร
- (๕) โครงสร้างการบริหารพรรคการเมือง และตำแหน่งต่าง ๆ ในพรรคการเมือง
- (๖) หลักเกณฑ์และวิธีการเลือกหรือการให้ความเห็นชอบให้ดำรงตำแหน่ง การดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง และหน้าที่และอำนาจของหัวหน้าพรรคการเมือง เหรัญญิกพรรคการเมือง นายทะเบียนสมาชิก กรรมการบริหาร อื่นของพรรคการเมือง คณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง หัวหน้า และกรรมการสาขาพรรคการเมือง และตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด
- (๗) การประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองและการประชุมใหญ่ของสาขาวิชาพรรคการเมือง
- (๘) คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของสมาชิก การรับเข้าเป็นสมาชิก และการพ้นจากการเป็นสมาชิก
- (๙) สิทธิและหน้าที่ของสมาชิก ความรับผิดชอบของสมาชิกต่อพรรคการเมือง และความรับผิดชอบของพรรคการเมืองต่อสมาชิก
- (๑๐) มาตรฐานทางจริยธรรมของกรรมการบริหารพรรคการเมืองและสมาชิก
- (๑๑) หลักเกณฑ์และวิธีการเลือกสมาชิกเพื่อส่งเข้าสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาพัฒนาราชภูมิ แบบแบ่งเขตเลือกตั้งและแบบบัญชีรายชื่อ
- (๑๒) หลักเกณฑ์และวิธีการคัดเลือกบุคคลซึ่งพรรคการเมืองจะส่งรายชื่อให้สภาพัฒนาราชภูมิ พิจารณาให้ความเห็นชอบเป็นนายกรัฐมนตรี และผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองอื่น
- (๑๓) การบริหารการเงินและทรัพย์สิน และการจัดทำบัญชีของพรรคการเมืองสาขาพรรคการเมือง และตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด ซึ่งต้องเป็นไปโดยเปิดเผยและให้สมาชิกตรวจสอบได้โดยสะดวก
- (๑๔) รายได้ของพรรคการเมือง และการกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมและค่าบำรุงพรรคการเมือง ซึ่งเรียกเก็บจากสมาชิกไม่น้อยกว่าปีละหนึ่งร้อยบาท

(๑๕) การเลิกพรบคการเมือง สาขาพรบคการเมือง และตัวแทนพรบคการเมืองประจำจังหวัด  
ข้อบังคับตาม (๖) (๗) (๘) (๙) (๑๐) (๑๑) (๑๒) (๑๓) (๑๔) และ (๑๕) ต้องให้สมาชิกมีส่วนร่วม  
อย่างกว้างขวาง

การกำหนดข้อบังคับในลักษณะที่เป็นการให้บุคคลอื่นซึ่งมิใช่สมาชิกหรือบุคคลซึ่งมีลักษณะ  
ต้องห้ามตามมาตรา ๙ (๓) กระทำการในลักษณะที่เป็นการควบคุม ครอบงำ ก้าวถ่าย แทรกแซง หรือมี  
ส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองของพรบคการเมือง ไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อม จะกระทำมีได้

พรบคการเมืองอาจกำหนดให้เรียกเก็บค่าบำรุงพรบคการเมืองจากสมาชิกแบบตลอดชีพตามอัตราที่  
กำหนดในข้อบังคับได้ แต่ต้องไม่น้อยกว่าสองพันบาท ”

#### ประเด็นการพิจารณา

นายประพันธ์ นัยโภวิท กรรมการ สอดส่องว่า กรณีที่พรบคการเมืองไม่ดำเนินการตามความใน  
วรคสี่ จะต้องได้รับโทษอย่างไร

ประธานกรรมการกล่าวว่า หากพรบคการเมืองไม่ดำเนินการตามความในวรคสี่ นายทะเบียน  
พรบคการเมืองจะไม่รับจดทะเบียนพรบคการเมืองนั้น

นางพงษ์สาวาท กายอรุณสุทธิ ประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย  
การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง  
ชี้แจงว่า หากพรบคการเมืองไม่ดำเนินการตามความในวรคสี่ จะต้องได้รับโทษตามที่กำหนดไว้ใน  
ร่างมาตรา ๙๗ โดยพรบคการเมืองนั้นอาจถูกยุบพรรค และคณะกรรมการบริหารพรบคการเมืองอาจถูก<sup>เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง</sup>

ประธานกรรมการกล่าวว่า การกำหนดโทษคณะกรรมการบริหารพรบคการเมืองทั้งคณะตาม  
ร่างมาตรา ๙๗ จะเหมาะสมหรือไม่ และเสนอแก้ไขความในวรคสี่ เป็นดังนี้ “การกำหนดข้อบังคับ  
ในลักษณะที่เป็นการให้บุคคลอื่นซึ่งมิใช่สมาชิกหรือให้บุคคลซึ่งมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๙ (๓) กระทำการ  
ในลักษณะที่เป็นการควบคุม ครอบงำ ก้าวถ่าย แทรกแซง หรือมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม  
ทางการเมืองของพรบคการเมือง ไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อม จะกระทำมีได้”

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขาธุการกรรมการ คนที่สอง ในฐานะประธานอนุกรรมการยกร่าง  
กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรบคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณา  
ของศาลรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า ความในวรคสี่เป็นเรื่องข้อบังคับของพรบคการเมือง จึงควรกำหนดโทษด้วย  
วิธีการไม่รับจดทะเบียนพรบคการเมืองหรือให้ข้อบังคับพรบคการเมืองเป็นโมฆะ จะเหมาะสมมากกว่า

ประธานกรรมการกล่าวว่า ควรกำหนดให้นายทะเบียนไม่รับจดทะเบียนพรบคการเมืองที่ไม่  
ดำเนินการตามความในวรคสี่ แต่ในกรณีที่มีการรับจดทะเบียนพรบคการเมืองนั้นแล้ว ปรากฏว่า  
นายทะเบียนพรบคการเมืองตรวจสอบในภายหลังพบว่าข้อบังคับของพรบคการเมืองฝ่าฝืนความในวรคสี่  
ควรกำหนดให้นายทะเบียนพรบคการเมืองสามารถเพิกถอนข้อบังคับของพรบคการเมืองนั้นได้

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธุการกรรมการ คนที่หนึ่ง กล่าวว่า ร่างมาตรา ๑๕ เป็นขั้นตอน  
ในการจดทะเบียนพรบคการเมืองครั้งแรกซึ่งอาจไม่เกิดปัญหาเกี่ยวกับข้อบังคับพรบคการเมือง เนื่องจาก  
นายทะเบียนพรบคการเมืองจะตรวจสอบข้อบังคับพรบคการเมืองก่อนที่จะรับจดทะเบียน แต่ในกรณี  
พรบคการเมืองที่ได้รับการจดทะเบียนแล้ว มีการแก้ไขข้อบังคับของพรบคการเมืองตามร่างมาตรา ๓๗  
ควรกำหนดให้ขัดเจนว่าหากพรบคการเมืองแก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรบคการเมืองโดยมีลักษณะเป็นการ  
ฝ่าฝืนร่างมาตรา ๑๕ วรคสี่ ให้นายทะเบียนพรบคการเมืองมีอำนาจดำเนินการตามร่างมาตรา ๓๗ โดยการ  
ไม่รับจดทะเบียนข้อบังคับที่มีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงนั้นได้

ประธานกรรมการกล่าวว่า ในกรณีที่มีการรับจดทะเบียนพรรคการเมืองไปแล้ว ปรากฏว่า นายทะเบียนพรรคการเมืองตรวจสอบภายหลัง พบว่าข้อบังคับพรรคการเมืองมีลักษณะเป็นการฝ่าฝืนร่างมาตรา ๑๕ วรรคสี่ ควรให้นายทะเบียนพรรคการเมืองมีอำนาจสั่งให้พรรคการเมืองแก้ไขข้อบังคับหรือมีอำนาจเพิกถอนข้อบังคับพรรคการเมืองนั้นได้ แต่การกำหนดโทษให้กับพรรคการเมืองที่ดำเนินการฝ่าฝืนร่างมาตรา ๑๕ วรรคสี่ อาจไม่เหมาะสม

นายประพันธ์ นัยโภวิท กรรมการ กล่าวว่า หากความในวรรคสี่ไม่มีการกำหนดโทษให้กับพรรคการเมืองไว้ ความในวรรคห้าก็ไม่ควรมีการกำหนดโทษให้กับพรรคการเมืองเช่นกัน

ประธานกรรมการกล่าวว่า ควรให้นายทะเบียนพรรคการเมืองมีอำนาจไม่รับจดทะเบียนพรรคการเมืองที่ดำเนินการฝ่าฝืนความในวรรคห้า ทั้งนี้ ขอให้คณะกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ปรับปรุงเนื้อหาร่างมาตรา ๑๗ โดยเพิ่มกรณีที่นายทะเบียนพรรคการเมืองตรวจพบข้อบังคับพรรคการเมืองที่ไม่ถูกต้องภายหลังที่รับจดทะเบียนพรรคการเมืองไว้ในร่างมาตรา ๑๗ ด้วย

#### **มติที่ประชุม**

คณะกรรมการมีมติแก้ไขร่างมาตรา ๑๕ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๕ ข้อบังคับต้องไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๔ และไม่เป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติหน้าที่โดยอิสระของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญ

ข้อบังคับอย่างน้อยต้องมีรายการดังต่อไปนี้

- (๑) ชื่อและชื่อย่อพรรคการเมือง
- (๒) ภาพเครื่องหมายของพรรคการเมือง
- (๓) คำประกาศอุดมการณ์ทางการเมืองของพรรคการเมืองและนโยบายของพรรคการเมือง
- (๔) ที่ตั้งสำนักงานใหญ่ของพรรคการเมืองซึ่งต้องตั้งอยู่ในราชอาณาจักร
- (๕) โครงสร้างการบริหารพรรคการเมือง และตำแหน่งต่าง ๆ ในพรรคการเมือง
- (๖) หลักเกณฑ์และวิธีการเลือกหรือการให้ความเห็นชอบให้ดำรงตำแหน่ง การดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง และหน้าที่และอำนาจของหัวหน้าพรรคการเมือง เหรัญญิกพรรคการเมือง นายทะเบียนสมาชิก กรรมการบริหารอื่นของพรรคการเมือง คณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง หัวหน้า และกรรมการสาขาพรรคการเมือง และตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด
- (๗) การประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองและการประชุมใหญ่ของสาขาพรรคการเมือง
- (๘) คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของสมาชิก การรับเข้าเป็นสมาชิก และการพ้นจากการเป็นสมาชิก
- (๙) สิทธิและหน้าที่ของสมาชิก ความรับผิดชอบของสมาชิกต่อพรรคการเมือง และความรับผิดชอบของพรรคการเมืองต่อสมาชิก
- (๑๐) มาตรฐานทางจริยธรรมของกรรมการบริหารพรรคการเมืองและสมาชิก
- (๑๑) หลักเกณฑ์และวิธีการเลือกสมาชิกเพื่อส่งเข้าสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แบบแบ่งเขตเลือกตั้งและแบบบัญชีรายชื่อ

(๑๒) หลักเกณฑ์และวิธีการคัดเลือกบุคคลซึ่งพรรคการเมืองจะส่งรายชื่อให้สภาผู้แทนราษฎร พิจารณาให้ความเห็นชอบเป็นนายกรัฐมนตรี และผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองอื่น

(๑๓) การบริหารการเงินและทรัพย์สิน และการจัดทำบัญชีของพรรคการเมืองสาขาพรรคการเมือง และตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด ซึ่งต้องเป็นไปโดยเปิดเผยและให้สมาชิกตรวจสอบได้โดยสะดวก

(๑๔) รายได้ของพรบคการเมือง และการกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมและค่าบำรุงพรบคการเมือง ซึ่งเรียกเก็บจากสมาชิกไม่น้อยกว่าปีละหนึ่งร้อยบาท

(๑๕) การเลิกพรบคการเมือง สาขพรบคการเมือง และตัวแทนพรบคการเมืองประจำจังหวัด

ข้อบังคับตาม (๖) (๗) (๘) (๑๐) (๑๑) (๑๒) (๑๓) (๑๔) และ (๑๕) ต้องให้สมาชิกมีส่วนร่วมอย่างกว้างขวาง

การกำหนดข้อบังคับในลักษณะที่เป็นการให้บุคคลอื่นซึ่งมิใช่สมาชิกหรือให้บุคคลซึ่งมิลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๙ (๓) กระทำการในลักษณะที่เป็นการควบคุม ครอบงำ ก้าวถ่าย แทรกแซง หรือมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองของพรบคการเมือง ไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อม จะกระทำมิได้

พรบคการเมืองอาจกำหนดให้เรียกเก็บค่าบำรุงพรบคการเมืองจากสมาชิกแบบตลอดชีพตามอัตราที่กำหนดในข้อบังคับก็ได้ แต่ต้องไม่น้อยกว่าสองพันบาท

#### **มาตรา ๔๕**

“มาตรา ๔๕ ห้ามมิให้พรบคการเมือง สมาชิก หรือผู้ใด เรียก รับ หรือยอมจะรับเงิน ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากผู้ใด เพื่อให้ผู้นั้นหรือบุคคลอื่นได้รับแต่งตั้ง หรือสัญญาไว้จะให้ได้รับแต่งตั้ง หรือ เพราะเหตุที่ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หรือตำแหน่งได้ในบริหารราชการแผ่นดินหรือในหน่วยงานของรัฐ

ห้ามมิให้ผู้ใดให้ ขอให้ หรือรับว่าจะให้เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดแก่พรบคการเมือง สมาชิก หรือผู้ใด เพื่อจูงใจให้ตนหรือบุคคลอื่นได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือตำแหน่งได้ในการบริหารราชการแผ่นดินหรือในหน่วยงานของรัฐ”

#### **ประเด็นการพิจารณา**

นายประพันธ์ นัยโภวิท กรรมการ กล่าวว่า กรณีที่พรบคการเมือง สมาชิก หรือผู้ใด ดำเนินการฝ่าฝืนร่างมาตรา ๔๕ อาจได้รับโทษประหารชีวิตตามร่างมาตรา ๑๑๑ ซึ่งเป็นอัตราโทษเช่นเดียวกับที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๔๙ ของประมวลกฎหมายอาญา เห็นว่ามีความเหมาะสม แต่ความในร่างมาตรา ๔๕ วรรณสองเป็นกรณีที่ผู้ที่ให้ ขอให้ หรือรับว่าจะให้เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดแก่พรบคการเมือง จะต้องได้รับโทษประหารชีวิตตามร่างมาตรา ๑๑๑ ด้วยนั้น เห็นว่าเป็นการกำหนดโทษที่รุนแรงเกินไป

ประธานกรรมการกล่าวว่า ขอให้คณะกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรบคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ปรับปรุงเนื้อหาในร่างมาตรา ๑๑๑ โดยกำหนดโทษสำหรับผู้ที่กระทำการฝ่าฝืนความในวรรณสองให้เหมาะสม

#### **มติที่ประชุม**

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๔๕ โดยไม่มีการแก้ไข

#### **มาตรา ๔๖**

“มาตรา ๔๖ ให้หัวหน้าพรบคการเมืองเสนอการเงินที่ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตตรวจสอบและรับรองแล้วต่อที่ประชุมใหญ่ของพรบคการเมืองเพื่อนุมัติภายในเดือนเมษายนของทุกปี

งบการเงินซึ่งที่ประชุมใหญ่ของพรบคการเมืองอนุมัติแล้วให้หัวหน้าพรบคการเมืองรับรองความถูกต้องรวมกับเหตุณปัจจัยพรบคการเมือง และส่งให้แก่นายทะเบียนภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ที่ประชุมใหญ่ของพรบคการเมืองอนุมัติพร้อมทั้งบัญชีตามมาตรา ๕๒

เมื่อได้รับงบการเงินตามวรรณสองแล้ว ให้นายทะเบียนประกาศให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป”

### **ประเด็นการพิจารณา**

นายประพันธ์ นัยโภวิท กรรมการ สอบถามว่า ผู้ที่ดำเนินการฝ่าฝืนร่างมาตรา ๕๔ จะต้องได้รับโทษหรือไม่

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธุการกรรมการ คนที่หนึ่ง ชี้แจงว่า ผู้ที่ดำเนินการฝ่าฝืนร่างมาตรา ๕๔ จะต้องได้รับโทษตามที่กำหนดไว้ในร่างมาตรา ๑๐๒

### **มติที่ประชุม**

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๕๔ โดยไม่มีการแก้ไข

### **มาตรา ๖๗**

“มาตรา ๖๗ ห้ามมิให้กรรมการเมืองรับบริจาคเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดจาก

(๑) บุคคลผู้ไม่มีสัญชาติไทย

(๒) นิติบุคคลตามกฎหมายต่างประเทศที่ประกอบธุรกิจหรือกิจการหรือจดทะเบียนสาขาอยู่ในหรือนอกราชอาณาจักร

(๓) นิติบุคคลที่จดทะเบียนในราชอาณาจักรโดยมีบุคคลผู้ไม่มีสัญชาติไทยมีทุนหรือเป็นผู้ถือหุ้นเกินกว่าร้อยละสี่สิบเก้า ในกรณีที่เป็นบริษัทมหาชนจำกัดที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยให้พิจารณาตามที่ปรากฏในทะเบียนผู้ถือหุ้นของบริษัทดังกล่าว หุ้นที่ไม่ปรากฏชื่อผู้ถือหรือถือโดยตัวแทนของบุคคลที่ไม่เปิดเผยชื่อ ให้ถือว่าเป็นหุ้นที่ถือโดยผู้ไม่มีสัญชาติไทย

(๔) องค์กรหรือนิติบุคคลที่ได้รับทุนหรือได้รับเงินอุดหนุนจากต่างประเทศซึ่งมีวัตถุประสงค์ดำเนินกิจการเพื่อประโยชน์ของบุคคลผู้ไม่มีสัญชาติไทยหรือซึ่งมีผู้จัดการหรือกรรมการเป็นบุคคลผู้ไม่มีสัญชาติไทย

(๕) บุคคล องค์การ หรือนิติบุคคลที่ได้รับบริจาคเพื่อดำเนินกิจการของพระองค์การเมืองหรือเพื่อดำเนินกิจการในทางการเมืองจากบุคคล องค์การ หรือนิติบุคคลตาม (๑) (๒) (๓) หรือ (๔)

(๖) บุคคล องค์การ หรือนิติบุคคลตามที่คณะกรรมการกำหนด”

### **ประเด็นการพิจารณา**

นายประพันธ์ นัยโภวิท กรรมการ กล่าวว่า พระองค์การเมืองที่ดำเนินการฝ่าฝืนร่างมาตรา ๖๗ อาจถูกยุบพระองค์การเมือง โดยไม่มีการกำหนดโทษทางอาญาให้กับพระองค์การเมืองที่ดำเนินการฝ่าฝืนร่างมาตรา ๖๗

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธุการกรรมการ คนที่หนึ่ง ชี้แจงว่า พระองค์การเมืองที่ดำเนินการฝ่าฝืนร่างมาตรา ๖๗ อาจถูกยุบพระองค์การเมืองตามร่างมาตรา ๕๕ และคณะกรรมการบริหารพระองค์การเมืองอาจถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งตามร่างมาตรา ๙๗

ประธานกรรมการขอให้คณะกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพระองค์การเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ปรับปรุงเนื้อหาของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพระองค์การเมือง พ.ศ. .... ในบทกำหนดโทษ โดยแยกเรื่องโทษสำหรับกรณีที่พระองค์การเมืองที่ไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์หรือฝ่าฝืนหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพระองค์การเมืองให้ชัดเจน

### **มติที่ประชุม**

คณะกรรมการมีเห็นชอบร่างมาตรา ๖๗ โดยไม่มีการแก้ไข

## มาตรา ๘๐

“มาตรา ๘๐ เงินและทรัพย์สินของพระครรภ์เมืองต้องนำไปใช้จ่ายเพื่อดำเนินกิจกรรมทางการเมืองของพระครรภ์เมือง ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเลือกตั้งของพระครรภ์เมืองและสมาชิก และค่าใช้จ่ายในการบริหารพระครรภ์เมือง

พระครรภ์เมืองต้องเปิดเผยค่าใช้จ่ายในการโฆษณาหรือประชาสัมพันธ์การดำเนินกิจกรรมของพระครรภ์เมืองไม่ว่าในรูปแบบใด ให้สมาชิกและประชาชนทราบเป็นการทั่วไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการและระยะเวลาที่คณะกรรมการกำหนด”

### ประเด็นการพิจารณา

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขาธุการกรรมการ คนที่สอง ในฐานะประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพระครรภ์เมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า หากไม่ปฏิบัติตามร่างมาตรา ๘๐ วรรคหนึ่ง ได้มีการกำหนดโทษปรับไว้ห้าแสนบาท ดังนั้น การที่พระครรภ์เมืองนำเงินไปช่วยเหลือประชาชนตามประเพณี หรือช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติต่างๆ จะถือว่าเป็นเงินที่ใช้จ่ายเกี่ยวกับการเลือกตั้งของพระครรภ์เมืองหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า ในกรณีพระครรภ์เมืองจ่ายเงินช่วยเหลือตามธรรมเนียมประเพณี หรือจ่ายเงินช่วยเหลือให้แก่ผู้ประสบภัยพิบัติต่างๆ นั้น จะถือเป็นค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเลือกตั้งของพระครรภ์เมืองหรือไม่นั้น ให้เป็นอำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้วินิจฉัย

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ กล่าวว่า เมื่อพิจารณาพราชาชนบัญชีติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพระครรภ์เมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ การบริจากหรือให้เงินช่วยเหลือตามธรรมเนียมประเพณีนั้น จะนำเงินที่บริจากดังกล่าวไปคำนวณเป็นค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเลือกตั้งของพระครรภ์เมือง แต่จะมีข้อยกเว้นในกรณีที่เป็นการจ่ายเงินช่วยเหลือให้แก่ผู้ประสบภัยพิบัติต่างๆ คณะกรรมการการการเลือกตั้งจะมีระเบียบยกเว้นไม่นำเงินดังกล่าวไปรวมคำนวณเป็นค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเลือกตั้งของพระครรภ์เมือง ซึ่งเมื่อพิจารณา ร่างมาตรา ๘๐ ไม่ได้บัญชีติกรณีดังกล่าวไว้ ดังนั้น เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการตีความเห็นควรบัญชีติระบุถึงการจ่ายเงินบางประการที่ได้รับยกเว้นไม่ต้องนำรวมคำนวณเป็นค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเลือกตั้งของพระครรภ์เมือง

ประธานกรรมการกล่าวว่า หากบัญชีติให้ได้รับยกเว้นไม่นำรวมคำนวณเป็นค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเลือกตั้งของพระครรภ์เมือง อาจเกิดกรณีที่พระครรภ์เมืองเจตนาบริจากเงินช่วยเหลือแก่ผู้ประสบภัยพิบัติเป็นจำนวนเงินที่สูง ซึ่งเท่ากับการเปิดโอกาสให้มีการซื้อเสียงไปในตัว ดังนั้น จึงไม่ควรบัญชีติในลักษณะดังกล่าวไว้ในร่างพระราชบัญชีติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพระครรภ์เมือง

นายอัชพร จากรุจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพระครรภ์เมืองบริจากเงินช่วยเหลือให้แก่ผู้ประสบภัยพิบัติต่างๆ นั้น จะนำกรณีดังกล่าวไปบัญชีติไว้ในร่างพระราชบัญชีติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. .... เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบบัญชีของพระครรภ์เมือง โดยกำหนดให้การการจ่ายเงินดังกล่าวเป็นการใช้จ่ายเกี่ยวกับการเลือกตั้งของพระครรภ์เมือง

### มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๘๐ โดยไม่มีการแก้ไข

## มาตรา ๘๑

“มาตรา ๘๑ ในกรณีที่มีการเมือง ผู้บริหารมีการเมือง หรือบุคคลใดจ่ายเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดให้แก่สมาชิกซึ่งดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาพผู้แทนราษฎร ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม และไม่ว่าจะจ่ายให้เป็นประจำหรือเป็นครั้งคราว ถ้าการจ่ายหรือการรับเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดนั้นไม่เป็นความผิดตามมาตรา ๑๔๔ หรือมาตรา ๑๔๙ แห่งประมวลกฎหมายอาญา ให้มีการเมือง ผู้บริหารมีการเมือง หรือบุคคลนั้น แล้วแต่กรณี แจ้งให้นายทะเบียนทราบถึงการจ่ายเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดนั้น ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาที่นายทะเบียนกำหนด และให้ประกาศให้ประชาชนทราบทั่วไปด้วย”

### ประเด็นการพิจารณา

ที่ประชุมสอบถามและแสดงความเห็น ดังนี้

- มีกรรมการแสดงความเห็นว่า เมื่อพิจารณาร่างมาตรา ๘๑ การบัญญัติความว่า “หรือบุคคลใดจ่ายเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดให้แก่สมาชิกซึ่งดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาพผู้แทนราษฎร ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม” จะหมายความรวมถึงกรณีที่มีสมาชิกสภาพผู้แทนราษฎรจำนวนน้อยสินค้าให้แก่บุคคลใดแล้วรับเงินมาจะอยู่ในบังคับร่างมาตรา ๘๑ หรือไม่

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๘๑ เป็นดังนี้ “ในกรณีที่มีการเมือง ผู้บริหารมีการเมือง หรือบุคคลใดฝากให้เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดให้แก่สมาชิกซึ่งดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาพผู้แทนราษฎร ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม และไม่ว่าจะฝากให้เป็นประจำหรือเป็นครั้งคราว ถ้าการฝากให้หรือการรับเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดนั้นไม่เป็นความผิดตามมาตรา ๑๔๔ หรือมาตรา ๑๔๙ แห่งประมวลกฎหมายอาญา ให้มีการเมือง ผู้บริหารมีการเมือง หรือบุคคลนั้น แล้วแต่กรณี แจ้งให้นายทะเบียนทราบถึงการฝากให้เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดนั้น ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาที่นายทะเบียนกำหนด และให้ประกาศให้ประชาชนทราบทั่วไปด้วย” เพื่อให้มีความหมายครอบคลุมถึงกรณีที่มีการจ่ายเงินด้วยวิธีอื่นๆ ด้วย

- มีกรรมการตั้งข้อสังเกตว่า ความที่บัญญัติในร่างมาตรา ๘๑ นั้น จะส่งผลทำให้มีการให้เงินแก่สมาชิกสภาพผู้แทนราษฎรได้อย่างเปิดเผย เนื่องจากมีกฎหมายรองรับ ดังนั้น การบัญญัติในลักษณะดังกล่าวจะมีความเหมาะสมหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า ร่างมาตรา ๘๑ เป็นการบัญญัติให้มีการเมืองสามารถจ่ายเงินให้แก่สมาชิกสภาพผู้แทนราษฎรขึ้นมาอยู่ในระบบที่สามารถตรวจสอบได้ และหากการจ่ายเงินดังกล่าวไม่เป็นการจ่ายเงินที่เป็นความผิดตามมาตรา ๑๔๔ หรือมาตรา ๑๔๙ แห่งประมวลกฎหมายอาญา ก็สามารถที่จะทำได้เช่นพระราชบัญญัติในกรณีที่มีเหตุผลในการจ่ายโดยอ้างว่า เพื่อสนับสนุนการทำงานที่ในฐานะสมาชิกสภาพผู้แทนราษฎร อย่างไรก็ตาม ต้องบัญญัติไว้ในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาพผู้แทนราษฎรว่าเงินที่สมาชิกสภาพผู้แทนราษฎรคนดังกล่าวได้รับไว้ตามร่างมาตรา ๘๑ แล้วนำเงินดังกล่าวไปใช้จ่ายซ่อมแซมหรือประจำนจะต้องถือว่าเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองด้วย เพื่อให้สามารถตรวจสอบบัญชีของมีการเมืองได้ ดังนั้น ต้องนำจำนวนเงินดังกล่าวมารวบรวมคำนวณเป็นค่าใช้จ่ายของมีการเมืองเพื่อเปิดเผยให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไปด้วย

### มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๘๑ เป็นดังนี้

“มาตรา ๘๑ ในกรณีที่พระกรรมการเมือง ผู้บริหารพระคราภ์เมือง หรือบุคคลใด ซื้อขายให้เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดให้แก่สมาชิกซึ่งดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม และไม่ว่าจะซื้อขายให้เป็นประจำหรือเป็นครั้งคราว ถ้าการซื้อขายให้หรือการรับเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์ อื่นในนั้นไม่เป็นความผิดตามมาตรา ๑๔ หรือมาตรา ๑๙ แห่งประมวลกฎหมายอาญา ให้พระกรรมการเมือง ผู้บริหารพระคราภ์เมือง หรือบุคคลนั้น แล้วแต่กรณี แจ้งให้นายทะเบียนทราบถึงการซื้อขายให้เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นในนั้น ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาที่นายทะเบียนกำหนด และให้ประกาศให้ประชาชนทราบทั่วไปด้วย”

### มาตรา ๕๙

“มาตรา ๕๙ บุคคลใดจะบริจาคเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดให้แก่พระกรรมการเมืองได้ พระกรรมการเมืองหนึ่งมีมูลค่าเกินสิบล้านบาทต่อปีมิได้ และในกรณีที่บุคคลนั้นเป็นนิติบุคคล การบริจาคเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดให้แก่พระคราภ์เดียวหรือหลายพระคราภ์เกินปีละห้าล้านบาท ต้องแจ้งให้ที่ประชุมใหญ่ผู้ถือหุ้นทราบในการประชุมใหญ่คราวต่อไปหลังจากบริจาคแล้ว”

### ประเด็นการพิจารณา

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ สอดสາมว่า ในกรณีที่มีบุคคลได้กระทำผิดตามร่างมาตรา ๕๙ ได้มีการกำหนดโทษไว้ในร่างมาตรา ๑๖ แต่ในทางกลับกันกรณีที่พระกรรมการเมืองรับบริจาคอันเป็นการฝ่าฝืนร่างมาตรา ๕๙ มิได้มีการบัญญัติเอาผิดกับพระคราภ์เมืองไว้ กล่าวคือ หากพระคราภ์เมืองกระทำการฝ่าฝืนร่างมาตรา ๕๙ อาจเป็นความผิดตามร่างมาตรา ๖๕ โดยโทษที่กำหนดในร่างมาตรา ๑๖ กำหนดให้จำคุกไม่เกินสองปี ปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ เท่านั้น ซึ่งหากเปรียบเทียบกับโทษกรณีกระทำผิดตามร่างมาตรา ๕๙ ซึ่งกำหนดโทษไว้สูงกว่าการกระทำความผิดตามร่างมาตรา ๖๕ โดยกำหนดไว้ในร่างมาตรา ๑๖ ให้ลงโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้อำนาจศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดห้าปีอีกด้วย ดังนั้น การบัญญัติถึงบทกำหนดโทษของทั้งสองมาตราดังกล่าวมีความเหมาะสมหรือไม่

นายปกรณ์ นิลประพันธ์ เลขาธุการกรรมการ คนที่หนึ่ง ชี้แจงว่า ในกรณีกระทำผิดตามร่างมาตรา ๖๕ ซึ่งได้บัญญัติกำหนดโทษไว้ในร่างมาตรา ๑๖ นั้น นอกจากโทษจำคุกหรือโทษปรับแล้ว ความในวรรคสองของร่างมาตรา ๑๖ ได้กำหนดให้ลงโทษปรับพระคราภ์เมือง โดยลงโทษปรับเป็นสองเท่าของจำนวนเงินที่รับบริจาคโดยไม่ชอบด้วย แล้วให้ปรับอีกวันละหนึ่งพันบาทตลอดระยะเวลาที่ยังมิได้ปฏิบัติตามให้ถูกต้อง

นายอัชพร จารุจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า ความมุ่งหมายของร่างมาตรา ๖๕ นั้น มิได้มีความมุ่งหมายที่จะบังคับถึงกรณีที่พระกรรมการเมืองรับเงินบริจาคเกินจำนวนเงินที่บัญญัติไว้ในร่างมาตรา ๕๙ แต่ความในร่างมาตรา ๖๕ เป็นเรื่องที่พระคราภ์เมืองไปรับเงินบริจาคที่เป็นเงินที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ประธานกรรมการเสนอให้บัญญัติเพิ่มความเป็นวรรคสอง ของร่างมาตรา ๕๙ โดยให้บัญญัติถึงกรณีที่พระคราภ์เมืองรับเงินบริจาคเกินจำนวนที่กำหนดไว้ในร่างมาตรา ๕๙ นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาถึงโทษที่บัญญัติไว้ในร่างมาตรา ๑๖ และร่างมาตรา ๑๖ ยังเป็นการบัญญัติในการกำหนดโทษที่ยังไม่ได้สัดส่วนกับการกระทำความผิด ประกอบกับร่างมาตรา ๑๖ ได้บัญญัติเอาผิดกับนิติบุคคลที่กระทำการฝ่าฝืน

ร่างมาตรา ๕๙ ด้วย รวมไปถึงจะต้องบัญญัติลงจำนวนเงินที่พระราชกรณีย์เมื่อรับบริจาคไว้เกินจำนวนที่กำหนดไว้ในร่างมาตรา ๕๙ ว่า จะดำเนินการอย่างไรกับจำนวนเงินที่รับบริจาคไว้เกินดังกล่าว ดังนั้น มอบหมายให้คณะกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพระราชกรณีย์เมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญแก่ร่างมาตรา ๕๙ โดยเพิ่มบทบาทกำหนดความผิดและบทกำหนดโทษกรณีพระราชกรณีย์ที่รับเงินบริจาคฝ่าฝืนร่างมาตรา ๕๙ ด้วย และแก้ไขปรับปรุงโทษที่บัญญัติไว้ในร่างมาตรา ๑๖ และร่างมาตรา ๑๗ เพื่อให้สอดคล้องกับร่างมาตรา ๕๙ และร่างมาตรา ๖๕ ให้มีความเหมาะสมแล้วนำเสนอด้วยประชุมเพื่อพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง

### **มติที่ประชุม**

#### **คณะกรรมการมีมติในการพิจารณาร่างมาตรา ๕๙**

จากนั้น นางจุรี วิจิตรวาทการ กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. .... รายงานผลการรับฟังความคิดเห็นจากสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

๑. สถานภาพของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ จากการรับฟังความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานสนับสนุนคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ มีความเห็นว่าสถานภาพของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติควรบัญญัติให้มีสถานะเป็นส่วนราชการ

๒. การออกพระบรมราชโองการให้บังคับภายในสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ซึ่งออกโดยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาตินั้น เจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติยังขาดความเชื่อมั่นในการใช้ดุลพินิจในการออกพระบรมราชโองการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เนื่องจากเมื่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติชุดเดิมหมวดวาระไปแล้ว ก็จะมีคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติชุดใหม่มาดำเนินการแก้ไขพระบรมราชโองการ จึงส่งผลให้เจ้าหน้าที่ขาดความมั่นใจในการปฏิบัติงาน

๓. ปัญหาความไม่คล่องตัวในการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชนนั้น เป็นปัญหาที่เกิดมาจากการบุคคลที่ปฏิบัติงานเป็นต้นเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดความไม่คล่องตัวในการทำงาน ไม่ว่าจะเป็นเจ้าหน้าที่อนุกรรมการ และคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติก็ตี ยอมเป็นต้นเหตุที่ทำให้เกิดความไม่คล่องตัวในการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน

๔. เหตุที่ทำให้การนำเสนอรายงานด้านสิทธิมนุษยชนล่าช้า เนื่องจากสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติไม่มีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถด้านสิทธิมนุษยชนเพียงพอต่อการทำงานสนับสนุนคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติสามารถจ้างบุคคลภายนอกที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านสิทธิมนุษยชน เพื่อช่วยเหลือในการจัดทำรายงาน ซึ่งเป็นการช่วยเหลือในการปฏิบัติงานได้อีกช่องทางหนึ่ง

๕. ปัญหาเกี่ยวกับกระบวนการสรรหาของคณะกรรมการสรรหา ในขั้นตอนการพิจารณาเลือกคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ซึ่งปัจจุบันคณะกรรมการสรรหาไม่มีระบบในการสรรหาที่ชัดเจน และไม่มีการให้เหตุผลประกอบการสรรหา

นายศุภชัย ยาระประภาษ กรรมการ กล่าวว่า ลักษณะการทำงานที่ส่งผลทำให้เกิดความล่าช้าในการจัดทำรายงานด้านสิทธิมนุษยชนนั้น เนื่องจากปัจจุบันการจัดทำรายงานของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจะมอบหมายให้คณะกรรมการทำงานที่ตรวจสอบการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนในเบื้องต้นก่อนเสนอรายงานต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเพื่อพิจารณาให้ความ

เห็นชอบต่อรายงานอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งเห็นได้ว่าลักษณะการทำงานดังกล่าวจะไม่ก่อให้เกิดการทำงานในเชิงรุก เนื่องจากการทำงานของคณะกรรมการมีวิธีการทำงานในลักษณะเชิงพื้นที่ กล่าวคือ คณะกรรมการจะลงพื้นที่ไปปฏิบัติงานเพื่อไปแก้ไขปัญหาด้านสิทธิมนุษยชนอยู่บ่อยครั้ง ซึ่งการทำงานในลักษณะดังกล่าวจะไม่ก่อให้เกิดผลที่เป็นการแก้ปัญหาในเชิงระบบด้านสิทธิมนุษยชน

นอกจากนี้ ประเด็นเรื่องวาระการดำรงตำแหน่งของเลขานุการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน แห่งชาติ มีการเสนอให้เลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีวาระในการดำรงตำแหน่ง และอาจมาจากข้าราชการซึ่งเป็นบุคคลภายนอกสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติก็ได้ แต่ต้องมีฐานะเป็นข้าราชการถึงจะมาดำรงตำแหน่งเลขานุการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้ และมีการเสนอให้กำหนดวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปี

นายเจษฎ์ โภณวนิก ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า เมื่อพิจารณาถึงหน้าที่และอำนาจระหว่างผู้ตรวจการแผ่นดินกับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติแล้ว ทั้งสององค์กรมีหน้าที่และอำนาจที่ใกล้เคียงกันมาก อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาหน้าที่และอำนาจของทั้งสององค์กรอย่างละเอียดแล้วจะเห็นได้ว่าผู้ตรวจการแผ่นดินจะทำหน้าที่ตรวจสอบหน่วยงานที่ใช้อำนาจรัฐว่ากระทำการโดยชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ ซึ่งจะมีความแตกต่างกับหน้าที่ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ซึ่งจะทำหน้าที่ในการตรวจสอบด้านสิทธิมนุษยชนโดยยึดกรอบของรัฐธรรมนูญเป็นหลัก และมีหน้าที่ในการตรวจสอบด้านสิทธิมนุษยชนในภาพรวมด้วย ดังนั้น ปัญหาในการทำงานของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาตินั้น ต้องแก้ไขปัญหาโครงสร้างขององค์กรโดยไม่ให้ขัดกับร่างรัฐธรรมนูญนี้ ทั้งนี้ ต้องออกแบบวิธีการทำงานของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเสียใหม่ด้วย

ต่อจากนั้น ที่ประชุมพิจารณาบททวนร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. .... ในบางมาตรा สรุปสาระสำคัญ ได้ดังนี้

#### มาตรา ๖๖

“มาตรา ๖๖ ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ให้ศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระที่มิใช่คณะกรรมการการเลือกตั้ง แต่งตั้งและส่งชื่อผู้แทนเพื่อประกอบเป็นคณะกรรมการสรรหาให้สำนักงานเลขานุการวุฒิสภา

เมื่อพ้นกำหนดเวลาตามวาระหนึ่งแล้ว หากศาลรัฐธรรมนูญหรือองค์กรอิสระได้ยังไม่อาจแต่งตั้งผู้แทนได้ หรือในกรณีที่ไม่มีผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร ให้คณะกรรมการสรรหาปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้โดยให้ถือว่าคณะกรรมการสรรหาประกอบด้วยกรรมการสรรหาเท่าที่มีอยู่

ภายในสิบห้าวันนับแต่วันพ้นจากระยะเวลาตามวาระหนึ่ง ให้คณะกรรมการสรรหาพิจารณาและวินิจฉัยว่าประธานกรรมการการเลือกตั้งและกรรมการการเลือกตั้งซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับผู้ใดขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญหรือไม่

ในกรณีที่คณะกรรมการสรรหาไม่คำนึงจะยื่นว่าประธานกรรมการการเลือกตั้งหรือกรรมการการเลือกตั้งผู้ใดขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ ให้ประธานกรรมการการเลือกตั้งหรือกรรมการการเลือกตั้งผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งตั้งแต่วันถัดจากวันที่คณะกรรมการสรรหาไม่คำนึงจะยื่น

คำนึงจะยื่นของคณะกรรมการสรรหาให้เป็นที่สุด

ในกรณีที่ประธานกรรมการการเลือกตั้งพ้นจากตำแหน่งตามวาระสี่ เมื่อวุฒิสภาให้ความเห็นชอบบุคคลซึ่งได้รับการสรรหาหรือคัดเลือกแล้ว ให้ผู้ซึ่งได้รับความเห็นชอบจากวุฒิสภาและกรรมการการ

เลือกตั้งซึ่งบังอยู่ในตำแหน่งตามมาตรา ๖๕ ประชุมร่วมกันเพื่อเลือกกันเองให้คนหนึ่งเป็นประธานกรรมการ การเลือกตั้ง และแจ้งให้ประธานาธิบดีทราบเพื่อดำเนินการต่อไป”

### ประเด็นการพิจารณา

นายวัทระ คำพิทักษ์ กรรมการ สอบถามว่า เมื่อพิจารณาร่างมาตรา ๖๖ แล้วเห็นว่า ในกรณีที่มี กรรมการการเลือกตั้งคนใดขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามร่างรัฐธรรมนูญนี้ ซึ่งในกรณีที่มี กรรมการคนใดขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามร่างรัฐธรรมนูญอย่างชัดแจ้ง แต่ในทางปฏิบัติ กรรมการคนดังกล่าวยังคงดำรงตำแหน่งอยู่ในองค์กรอิสระต่อไป เนื่องจากอ้างว่าคณะกรรมการสรรหา�ัง ไม่ได้วินิจฉัยซึ่งขาดในเรื่องคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของตน ดังนั้น หากกรณีดังกล่าวเกิดขึ้นจะถือว่า กรรมการการเลือกตั้งคนดังกล่าวสิ้นสภาพจากการเป็นกรรมการในองค์กรอิสระตั้งแต่นี้เป็นต้นไป

ประธานกรรมการกล่าวว่า ความที่บัญญัติไว้ในร่างมาตรา ๖๖ วรรณสาม เป็นกระบวนการที่ต้องได้ คณะกรรมการสรรหาภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ดังนั้น ประธานกรรมการการเลือกตั้งหรือกรรมการการเลือกตั้งคนใดที่ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตาม ร่างรัฐธรรมนูญนี้ จะพ้นจากตำแหน่งก็ต่อเมื่อมีการแต่งตั้งคณะกรรมการสรรหาแล้ว โดยคณะกรรมการ สรรหาสามารถวินิจฉัยเรื่องคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของประธานกรรมการการเลือกตั้งหรือกรรมการ การเลือกตั้งคนใดคนหนึ่งได้ทันที

### มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๖๖ โดยไม่มีการแก้ไข

### ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องอื่น ๆ

ที่ประชุมมีมติให้นัดประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญครั้งต่อไปในวันอังคาร ที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๖๐ เวลา ๑๓.๓๐ นาฬิกา ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓

เมื่อประชุมเป็นเวลาพอสมควรแล้ว ประธานกรรมการได้กล่าวขอบคุณผู้เข้าร่วมประชุมและ กล่าวปิดการประชุม

เลิกประชุมเวลา ๑๖.๙๕ นาฬิกา

นายรัฐภูมิ คำศรี  
นิติกรชำนาญการพิเศษ  
นายสกนธ พรหมบุญตา  
นิติกรชำนาญการ  
นายผ่าพันธุ์ นวลส่ง  
นิติกรชำนาญการ  
ผู้จัดบันทึกการประชุม

นางสาวจินดารักษ์ แสงกัญจนวนิช  
ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานบริการเอกสารอ้างอิง  
สำนักกรรมาธิการ ๒  
ผู้ตรวจทาน

เอกพล ยุทธนากรชัย/พิมพ์